

Ekonomiutskottet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2022—2025

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2022—2025 (SRR 3/2021 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 4.6.2021.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Taina Eckstein, finansministeriet
- finansråd Jukka Railavo, finansministeriet
- direktionens rådgivare Lauri Kajanoja, Finlands Bank
- professor Niku Määttänen, Helsinki Graduate School of Economics
- direktör Hannu Kemppainen, Business Finland Oy
- ekonomie doktor, forskare Paavo Järvensivu, forskningsenheten BIOS
- forskare Päivi Puonti, Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- direktör Elina Pylkkänen, Löntagarnas forskningsinstitut
- professor Roope Uusitalo
- arbetslivsprofessor Vesa Vihriälä
- professor (emeritus) Matti Viren.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands näringsliv rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Företagarna i Finland rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

De offentliga finanserna – tillstånd och utsikter. Planen för de offentliga finanserna 2022–2025 innehåller Finlands stabilitetsprogram och en budgetplan på medellång sikt. I planen för de offentliga finanserna föreslår regeringen mål för den så kallade färdplanen för hållbarhet, som bidrar till att stabilisera de offentliga finanserna, förutsatt att de uppfylls. Bland målen märks bland

Utlåtande EkUU 22/2021 rd

annat att stoppa ökningen av skuldkvoten inom de offentliga finanserna fram till mitten av decenniet, höja sysselsättningen till 75 procent fram till mitten av decenniet, generera 80 000 fler sysselsatta före utgången av 2020-talet och att stärka de offentliga finanserna via vårdreformen.

Enligt uppgifter till ekonomiutskottet förväntas konjunkturläget vända uppåt och den totalekonomiska utvecklingen i Finland förbättras under årets gång. Ekonomin håller på att återhämta sig efter krisen, visar flera nyckeltal.

Finland verkar än så länge ha klarat sig ur de ekonomiska svårigheterna till följd av coronapandemin med mindre stötar än många andra länder och de ekonomiska skadorna har varit mindre än väntat. Prognoserna för Finlands ekonomi är nu betydligt mer positiva än i höstas. Skuldkvoten stabiliseras redan i mitten av decenniet, enligt beräkningar från finansministeriet. Bakgrunden till prognosen är att utvecklingen i synnerhet inom ekonomin och sysselsättningen är bättre än väntat.

Saldot i de offentliga finanserna är dock sämre än vad som förväntades före pandemin. Också när den mest akuta fasen i coronakrisen är över förväntas de offentliga finanserna uppvisa ett underskott och den offentliga skulden öka i förhållande till bnp. Finland gör avsteg från utgiftsramen och från EU:s mål för det strukturella underskottet under resten av valperioden. Behovet av en strukturell förstärkning av de offentliga finanserna är stort.

Jämfört med första kvartalet 2020 minskade den arbetsdagskorrigerade bruttonationalprodukten med 1,0 procent. Under första kvartalet i år minskade exportvolymen med 5,0 procent jämfört med det föregående kvartalet och med 5,4 procent jämfört med i fjol. Importen ökade med 1,4 procent jämfört med föregående kvartal, men minskade med 7,0 procent jämfört med i fjol. Volymen för privat konsumtion minskade med 0,7 procent det första kvartalet jämfört med kvartalet innan och med 4,1 procent jämfört med i fjol. Investeringarna ökade med 1,4 procent jämfört med kvartalet innan, men minskade med 2,1 procent jämfört med i fjol.

Ekonomiutskottet konstaterar att det ökade underskottet i de offentliga finanserna var befogat under den mest akuta fasen av coronakrisen. Enligt prognoserna behöver vår ekonomi inte längre något betydande beslutsbaserat finanspolitiskt stöd från och med 2022, utan det räcker med draghjälp från de automatiska stabilisatorerna. Det gäller dock att väga in Finlands stora hållbarhetsunderskott på lång sikt och behovet av att gardera sig inför kommande lågkonjunkturer. Det är viktigt att återgå till den statsfinansiella utgiftsramen, som har höjts genom den mekanism för undantagsförhållanden för 2021 och 2022 som ingår i regeringsprogrammet. Efter coronakrisen behövs det allt fler strukturella reformer som förbättrar förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och stärker de offentliga finanserna.

Finanspolitiska regler och avsteg från reglerna. Syftet med de finanspolitiska reglerna är att dämpa tendensen till underskott i de offentliga finanserna, stärka förtroendet för förvaltningen av de offentliga finanserna, hålla nere kostnaderna för den offentliga skuldsättningen och säkerställa hållbara offentliga finanser på lång sikt.

Kommissionen följer finanspolitiken på alla nivåer av de offentliga finanserna med hjälp av fyra kriterier: i) underskott på högst 3 procent, ii) skuld på högst 60 procent i relation till hur stor ekonomin är, iii) strukturellt underskott på högst 0,5 procent (korrigerat efter effekterna av konjunk-

Utlåtande EkUU 22/2021 rd

turväxlingar) och iv) tillväxttakt i utgifterna som motsvarar högst tillväxttakten i den nominella bruttonationalprodukten (utgiftsregel). Från och med 1998 uppnådde Finland de två första målen fram till coronakrisen. Däremot har de två sistnämnda målen inte uppfyllts sedan 2008 så gott som utan avbrott.

På grund av coronapandemin har EU infört ett undantag i regelverket. Undantaget upphör sannolikt att gälla i slutet av 2022. Den allmänna undantagsklausulen gör det möjligt för medlemsstaterna att tillfälligt avvika från anpassningsbanan för att uppnå det medelfristiga målet för de offentliga finanserna, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt. Satsningarna på stödåtgärder under coronapandemin gjordes oberoende av den statsfinansiella ramen och delvis också utanför ramen, med stöd av bland annat undantagsförfarandet för budgetramen i regeringsprogrammet.

Det har varit befogat att avvika från de finanspolitiska reglerna i en så exceptionell situation som coronakrisen. Om avvikelsen blir bestående finns det dock risk för att nyttan med reglerna går förlorad. Det tar lång tid att bygga upp en trovärdig finanspolitik, men trovärdigheten kan snabbt gå förlorad. För att en avvikelse från bestämmelsen inte ska äventyra trovärdigheten för god skötsel av de offentliga finanserna i Finland och därmed nyttan av en trovärdig finanspolitik är det viktigt att beslutet om avvikelse och dess varaktighet fattas öppet och uteslutande av tungt vägande, uttalade skäl.

Mot bakgrund av finansministeriets prognos från maj i år kommer underskottet i de offentliga finanserna 2022 att än en gång ligga under referensvärdet i grundfördraget, det vill säga 3 procent i förhållande till bnp. Ekonomiutskottet uttrycker dock sin oro över att skuldkvoten fortsätter att öka 2025 och därefter och att målnivån för det strukturella saldot av allt att döma inte uppnås före 2025, även om skuldmålet i planen för de offentliga finanserna enligt en oberoende prognos kommer att nås 2024. Det är viktigt med en noggrannare specificering av de utgifter som anvisats via mekanismen för undantagsförhållanden, påpekar utskottet.

Dessutom påpekar utskottet att två tredjedelar av de totala utgifterna för de offentliga finanserna inte ingår i ramförfarandet. Utgifter inom lokalförvaltningen utgör en stor del av utgifterna inom den offentliga sektorn. I synnerhet tillväxttrycket är inriktat på lokalförvaltningen och de framtida välfärdsområdena, eftersom kommunerna och socialskyddsfonderna belastas av de ökade utgifterna för omsorg, pensioner och hälsovård till följd av en åldrande befolkning, alltså ökande medellivslängd. I och med att kommunerna har självbestämmanderätt är statens möjligheter att påverka den kommunala ekonomin via den statsfinansiella ramen begränsade. Samma konstellation återspeglas i EU:s finanspolitiska regler: Finlands regering ansvarar för att reglerna iakttas, även om den kommunala självstyrelsen i praktiken begränsar regeringens möjligheter att påverka läget.

Sysselsättning. Trots tillväxttrenden i början av året var antalet sysselsatta det första kvartalet 0,6 procent lägre än under det första kvartalet i fjol. Antalet utförda arbetstimmar var 0,8 procent lägre än vid samma tidpunkt för ett år sedan. Det första kvartalet i år fanns det i genomsnitt 224 000 arbetslösa, vilket är 34 000 fler än i januari–mars 2020.

Utlåtande EkUU 22/2021 rd

Åtgärder för att förbättra sysselsättningen är enligt regeringens riktlinjer den viktigaste enskilda faktorn för att stärka de offentliga finanserna. Därför vore det till skada om målet inte uppnås. Enligt en uppskattning från finansministeriet kommer de sysselsättningsåtgärder som regeringen fattat beslut om att stärka de offentliga finanserna med 560 miljoner euro. Enligt uppgifter till ekonomiutskottet kommer den prognostiserade sysselsättningsökningen till stor del från sysselsättningsåtgärder som inte stärker de offentliga finanserna. Dessutom avser målet för högre sysselsättningsgrad tiden efter den nuvarande regeringsperioden: enligt prognosen kommer sysselsättningen att vara 73,8 procent 2025.

De beslut som krävs för att nå de långsiktiga sysselsättningsmålen måste fattas på ett tidigt stadium för att de ska ge önskad effekt. Också det faktum att utdragen arbetslöshet i hög grad försämrar individens arbetsförmåga och sysselsättningsmöjligheter talar för beslut på ett tidigt stadium.

Ekonomiutskottet understryker att särskilt på lång sikt kommer arbetskraftsinvandring att vara ett viktigt element i Finlands ekonomi. Myndighetsprocesserna måste kunna möta det behovet.

Vårdreformen. Ekonomiutskottet håller med de sakkunniga som anser att vårt social- och hälsovårdssystem i sin nuvarande form är ohållbart på sikt. Åldersstrukturen bland befolkningen och behovet av social- och hälsovård, den anknyttande kostnadsutvecklingen, den geografiska fördelningen av befolkningen och tillgången till kvalificerad yrkesutbildad personal inom social- och hälsovård ställer tvingande krav på förändringar i systemet. Enligt rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken kommer målet att stärka de offentliga finanserna via vårdreformen (RP 241/2020 rd) inte att uppfyllas. De extra kostnaderna för nödvändiga förändringar är så betydande att reformen totalt sett kommer att ha en negativ effekt på de offentliga finanserna under hela 2020-talet. Hur besparingar kan genomföras beror i synnerhet på hur reformen omsätts i praktiken. Enligt rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken kommer kostnadsbesparingar att kunna göras på 2030-talet.

Kostnadsupplägget i den föreslagna vårdmodellen utgår från nuläget. I fortsättningen kommer budgeteringen enligt propositionen att ändras utifrån ökad kostnadsnivå och servicebehov samt utifrån nya uppdrag som anvisas välfärdsområdena. Ekonomiutskottet välkomnar att modellen möjliggör flexibilitet, om erfarenheterna visar att det finns behov av justeringar. Med beaktande av de faktorer (befolkningsstruktur och förändringar i servicebehovet) som påverkar och kan förväntas påverka kostnadsutvecklingen kan det anses sannolikt att social- och hälsovårdskostnaderna totalt sett kommer att stiga på riksnivå. Totalt sett kommer läget dessutom att påverkas inte bara av organisationernas kostnader för förändringar utan också av kostnaderna för löneharmonisering, som är en bestående merkostnadspost. Ekonomiutskottet påpekar att de direkta och de indirekta effekterna av coronapandemin för den ekonomiska aktiviteten inskränker handlingsutrymmet i de offentliga finanserna. Det inverkar också på utgifterna för social- och hälsovård. Det är viktigt att en av de mest betydande delarna av de offentliga finanserna, nämligen social- och hälsovårdssektorn, ordnas på bästa möjliga sätt och att omställningar baserar sig på forskningsrön om verkningsfull vårdpraxis, människors beteende, incitament för allmänheten och på befolkningsutvecklingen.

Hållbar tillväxt. En återhämtningsplan har utarbetats i ett läge när de ekonomiska utsikterna har försämrats och i många EU-stater äventyrat spelrummet i de offentliga finanserna och samtidigt

Utlåtande EkUU 22/2021 rd

försvarat utsikterna på lång sikt. I en miljö med låga räntor fungerar den normala verkningsmekanismen i penningpolitiken inte på större privat konsumtions- och investeringsefterfrågan i och med att räntorna sjunker. Finanspolitiska återhämtningsåtgärder har varit motiverade i ett läge med nollräntesats.

Återhämtningsmekanismens legitimitet och meningsfullhet återspeglas i slutändan i hur staterna använder medlen från återhämtningsinstrumentet. Enligt förordningen om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens får medlen från faciliteten som regel inte användas för att täcka löpande nationella utgifter. De nationella återhämtningsplanerna har således stor betydelse för hur verkningsfull faciliteten är. Tillämpningsområdet för faciliteten ska vara politikområden av europeisk betydelse som bygger på följande sex pelare: a) Grön omställning. b) Digital omställning. c) Smart och hållbar tillväxt för alla, inbegripet ekonomisk sammanhållning, sysselsättning, produktivitet, konkurrenskraft, forskning, utveckling och innovation, och en välfungerande inre marknad med starka små och medelstora företag. d) Social och territoriell sammanhållning. e) Hälsa samt ekonomisk, social och institutionell resiliens, inbegripet med målet att bland annat öka krisberedskapen och kapaciteten för krishantering. f) Strategier för nästa generation, barn och ungdomar, såsom utbildning och kompetens.

Tillgången till finansiering grundar sig i enlighet med förordningen på hur effektiva projekten är och effektiviteten måste gå att mäta och verifiera. För att finansieringen ska kunna genomföras måste medlemsländerna slutföra projekten med goda resultat. Detta understryker vikten av noggrann planering och faktisk styrning av projektmålen. I bästa fall kan finansiering ges till projekt som främjar både återhämtningen från coronakrisen och andra politiska mål. Öppenheten beträffande mål, urvalskriterier och uppföljning främjar också den offentliga debatten om användningen av återhämtningsmedlen. Ekonomiutskottet påminner om att riksdagen vid behandlingen av Finlands nationella plan för återhämtningspaketet (SRR 6/2020 rd) förutsatte att man i det fortsatta arbetet säkerställer att målen och indikatorerna för uppföljningen av dem fungerar och att övervakningen av genomförandet av programmet också i övrigt ordnas på ett heltäckande och öppet sätt. (Plenarprotokoll PR 12/2021 rd).

Riksdagen har också förutsatt (RP 260/2020 rd – RSv 54/2021 rd) att Finland främjar införandet av en gemensam europeisk skuldsaneringsmekanism med tillhörande regler och iakttagandet av *no bail out*-principen i grundfördraget. Samtidigt godkände riksdagen ett uttalande om att Finland förutsätter att varje medlemsstat ansvarar för sina egna skulder så att den riskpremie som bestäms på kreditmarknaden upprätthåller disciplinen i de offentliga finanserna och minskar riskerna. Vidare förutsatte riksdagen att Finland vid behandlingen av medlemsstaternas nationella återhämtningsplaner håller fast vid villkorlighet och sanering av de offentliga finanserna i fråga om alla medlemsländer och inte godkänner att medel beviljas utan trovärdiga strukturella reformer som sanerar de offentliga finanserna.

Utskottet anser det vara lämpligt att slå samman Finlands program för hållbar tillväxt och en del av finansieringen av framtidsinvesteringarna till en struktur- och konjunkturpolitiskt effektiv mekanism och på så sätt göra åtgärderna mer verkningsfulla. Genomförandet måste vara konsekvent och finansieringen måste ligga i linje med målen för hållbar utveckling. Ekonomiutskottet tar närmare ställning till målen vid behandlingen av den anknytande redogörelsen (EkUU 18/2021 rd – SRR 18/2021 rd).

Utlåtande EkUU 22/2021 rd

I planen för de offentliga finanserna betonas precis som tidigare ekonomisk hållbarhet. Ekonomisk hållbarhet förutsätter också ekologisk och social hållbarhet. Ekonomiutskottet påpekar att dessa aspekter och de politikåtgärder och mål som hänger samman med dem bör integreras närmare i planeringen och utvärderingen av de offentliga finanserna. En övergripande granskning av ekonomin är viktig också för att undvika att metoder som är motstridiga eller kullkastar varandra används. Utöver klimatmålen inverkar insatser för att främja biodiversitet och resurssmart minskning av konsumtionen på vilken typ av ekonomisk aktivitet som är lönsam. Samtidigt erbjuder sektorerna för nya energisystem, boende, transporter och jord- och skogsbruk många möjligheter att etablera ny företagsverksamhet.

För att Finlands ekonomi ska vila på en hållbar grund är det viktigt att skapa en motiverande miljö för forskning, utveckling och innovation och att satsa tillräckligt mycket offentliga medel på den verksamheten. Förnyelse inom näringar och tillväxtföretagande skapar nytt värde. Innovationsverksamhet är ofta så riskfyllt att det inte går att få privat finansiering på genomförbara villkor, och privata aktörer kan inte investera i att bygga upp ett tillräckligt brett nätverk med största möjliga effekt för den samhällsekonomiska utvecklingen. När företagen återhämtar sig från coronakrisen måste de kunna förändras med sin omvärld. Det är viktigt att förmågan till förändring också stötts med offentliga resurser. I synnerhet utbildnings- och kompetensinvesteringar spelar här en viktig roll, eftersom det råder brist på kvalificerad arbetskraft inom många branscher och regioner.

Ekonomiutskottet upprepar sin ståndpunkt från tidigare betänkanden (senast EkUB 16/2021 rd – RP 46/2021 rd), nämligen att det effektivaste sättet att stödja företag är att skapa en stabil, motiverande och förutsägbar lagstiftningsmiljö för företagen. Stöden ska vara ett urval av metoder som behandlar företagen lika, erbjuder dem nya möjligheter och motiverar dem att arbeta för tillväxt, sysselsättning, konkurrens och produktivitetslyft.

Slutsatser. I bedömningen av redogörelsen måste det beaktas att den ändrade beräkningsmetoden delvis gör att redogörelsen inte är jämförbar med tidigare redogörelser av samma slag. Den ändrade metoden leder till en minskning av hållbarhetsunderskottet med 1,5 procentenheter jämfört med den siffra som rapporterades hösten 2019.

Hållbarhetsunderskottet till följd av den åldrande befolkningen är fortfarande den största utmaningen för de offentliga finanserna. Underskottet förvärras fortlöpande av det permanenta underskottet i den offentliga sektorn; det har funnits kvar också under perioder av konjunkturuppgång. Befolkningen åldras snabbare än väntat på grund av den låga nativiteten. Den låga nativiteten ger ett positivt intryck av samhällsekonomin och de offentliga finanserna de närmaste tjugo åren, men den ackumulerar samtidigt det kommande underskottet i arbetskraft och skatteinkomster.

I många av de lagstiftningsreformer som den senaste tiden varit under behandling i utskottet och som bland annat syftat till att effektivisera den offentliga förvaltningen genom förenkling av verksamheter och bättre nyttiggörande av digitalisering, (bland annat RP 70/2020 rd, RP 154/2020 rd, RP 178/2020 rd, RP 40/2021 rd, RP 47/2021 rd och RP 87/2021 rd) har ändringarna inneburit ökat behov av personalresurser inom förvaltningen. Slopade arbetsuppgifter har inte i samma omfattning gett utslag i minskat behov av personalresurser (RP 240/2020 rd).

Utlåtande EkUU 22/2021 rd

Välfärdsstaten är således ingen hållbar lösning i förhållande till förändringen i befolkningsstrukturen och en samtidig avtagande ekonomisk tillväxt, om inte strukturella reformer kan genomföras. Ekonomiutskottet anser att den offentliga skuldsättningen i förhållande till bnp bör stabiliseras snabbt för att framtida utgiftsbehov och kriser ska kunna förutses och den finländska ekonomins motståndskraft mot störningar kunna förbättras, när den akuta pandemikrisen är över. Inte ens med hjälp av god näringspolitik går det att åtgärda de fundamentala problem som ligger bakom våra svaga offentliga finanser och som hänger samman med låg sysselsättning och tilltagande skuldsättning. Bara genom att höja produktivitetsnivån går det inte att tillräckligt effektivt stärka de offentliga finanserna i ett läge med normal resursanvändning.

Underlåtelse att iaktta utgiftsramen inverkar sannolikt också på finansmarknadens syn på Finlands skuldhanteringsförmåga. Att döma av information som utskottet fått är stabilisering av skuldmålet utan att lägga fast en målnivå för skuldkvoten inte ett tillräckligt ambitiöst mål för att sanera de offentliga finanserna. Staten bör alltså lägga fast på vilken nivå den offentliga skuldsättningen ska stabiliseras i förhållande till bnp. Ekonomiutskottet anser att det brådskar med strukturella reformer som stärker de offentliga finanserna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 3.6.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juhana Vartiainen saml
vice ordförande Hanna Kosonen cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Minna Reijonen saf
medlem Janne Sankelo saml
medlem Joakim Strand sv
medlem Hussein al-Tae sd
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Kai Mykkänen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.

Utlåtande EkUU 22/2021 rd
Avvikande mening 1 /saf

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

De offentliga finanserna – tillstånd och utsikter

Finska statens ekonomi uppvisar ett kroniskt underskott till och med under perioder av konjunkturuppgång. Dessutom måste vi räkna med ett hållbarhetsunderskott till följd av den åldrande befolkningen, alltså ökande medellivslängd.

En balansering av ekonomin anses relativt allmänt kräva strukturella reformer utöver nedskärningar i de traditionella utgifterna och höjningar av skatterna. Tyvärr är det politiskt svårt att genomföra strukturella reformer och nyttan av dem kommer först senare. Regeringen har hittills främst gynnat reformer som inte nämnvärt förbättrar balansen i de offentliga finanserna. Den har inte heller visat någon vilja att minska utgifterna, utan snarare varit ute efter att öka utgifterna.

Därmed överläts balanseringen av ekonomin till nästa regering och äventyrar i själva verket också det politiska arvet efter den nuvarande regeringen – en stor del av regeringens utgiftsökningar och projekt kommer sannolikt att ställas in av nästa regering.

Finanspolitiska regler och avsteg från reglerna

Överskridningen av utgiftsramen kan inte motiveras med coronapandemin för 2022 och i synnerhet inte för 2023. Pandemin förväntas praktiskt taget vara över i slutet av året och den ekonomiska tillväxten förväntas vara kraftig de närmaste åren. Regeringen vill alltså av ideologiska skäl öka utgifterna och undvika skattehöjningar och därmed upprätthålla onödigt stora budgetunderskott. Därför måste regeringen medge att den inte längre vill förbinda sig att följa ramförfarandet och inte vill lösa ett alltför stort budgetunderskott på medellång sikt eller hållbarhetsunderskottet på längre sikt. Regeringen har visserligen rätt att ensidigt säga upp ramförfarandet och EU:s regelverk för finanspolitiken, men det måste göras öppet.

Sysselsättning

Utlåtandet understryker att arbetskraftsinvandring i synnerhet på lång sikt kommer att vara ett viktigt element för Finlands ekonomi och att myndighetsprocesserna måste kunna möta det behovet.

Sannfinländarna anser att en genuin arbetskraftsinvandring är välkommen, förutsatt att det för ett arbetsrelaterat uppehållstillstånd krävs tillräckligt höga inkomster. Om låglönebranscher nödvändigtvis behöver extra arbetskraft från utlandet, måste kopplingen mellan inresa och möjlighet att stanna kvar brytas, det vill säga rätten till social trygghet, familjeåterförening, permanent uppehållstillstånd och medborgarskap förhindras.

Utlåtande EkUU 22/2021 rd
Avvikande mening 1 /saf

Vårdreformen

Vårdreformen verkar inte nämnvärt lösa de problem som den har motiverats med. Reformen minskar inte, utan ökar kostnaderna. Det kommer inte heller att bli lättare att få vård, standarden på vården höjs inte och systemet blir inte enklare. Dessutom finns det betydande rättsliga problem.

På grund av kompromisserna i beredningen och beslutsfattandet är det sannolikt att de uppenbara svagheter i reformen är ett bekymmer som framtida regeringar får ta sig an. Det vore rimligt att regeringarna inte binder kommande regeringar på det här sättet, utan har som mål att slutföra sina projekt. På grund av de inbyggda egenskaperna i reformen är det sannolikt att en landskapsskatt måste införas senare.

Hållbar tillväxt

Utlåtandet antyder att EU:s så kallade återhämtningsplan är motiverad, eftersom budgetbaserade stimulansåtgärder är motiverade under en period med nollräntor. Vi i Sannfinländarna anser att en sådan motivering håller för en närmare granskning, eftersom också länder som kan tolkas som överskuldssatta kunde ha ansökt om återhämtningsstöd bland annat via den europeiska stabilitetsmekanismen. Då hade de fått stöd i form av villkorat lån. Då hade användningen av medlen kunnat kontrolleras bättre, och samtidigt hade man kunnat kräva att länderna genomför reformer.

Utskottet säger i sitt utlåtande att finansieringen från återhämtningsinstrumentet grundar sig ”i enlighet med förordningen på hur effektiva projekten är och effektiviteten måste gå att mäta och verifiera. För att finansieringen ska kunna genomföras måste medlemsländerna slutföra projekten med goda resultat.”

Hela återhämtningspaketet inrättades egentligen för att Italien inte ville ha stöd i form av lån, och åtminstone inte villkorad finansiering. Det får utskottets ståndpunkt om återhämtningspaketet att framstå i ett märkligt ljus.

I utlåtandet säger utskottet att återhämtningsmekanismens legitimitet och meningsfullhet i slutändan återspeglas i hur staterna använder medlen från återhämtningsinstrumentet. Enligt Sannfinländarna tangerar detta diskussionen om EU:s förändrade karaktär. Det har inte förts någon principiell diskussion om acceptans och villkor för en union bestående av gemensam skuld och transfereringar, och de villkor som Finland har föreslagit i sina uttalanden är varken bindande eller särskilt trovärdiga.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande EkUU 22/2021 rd
Avvikande mening 1 /saf

Helsingfors 3.6.2021

Veikko Vallin saf
Minna Reijonen saf

Utlåtande EkUU 22/2021 rd
Avvikande mening 2 /saml och saf

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Regeringsmajoriteten i ekonomiutskottet utnyttjade sin röstmajoritet och strök en mening som fanns i utlåtandeutkastet i det slutliga utlåtandet om planen för de offentliga finanserna:

”Ekonomiutskottet anser att regeringen i planen för de offentliga finanserna borde ha motiverat närmare varför det inte går att hålla fast vid budgetramen.”

När utlåtandet kommit till så här, undergrävs ett faktum som många av de sakkunniga lyfte fram. Meningen kommer direkt från Finlands Banks yttrande till ekonomiutskottet.

Vi anser att det är både tragiskt och skadligt för Finland att regeringsfronten inte låter sådana synpunkter komma fram som mot bakgrund av uppgifter till utskottet en lång rad sakkunniga står för.

Det är extra viktigt nu när det i allt högre grad ifrågasätts hur hållbar Finlands offentliga finanser egentligen är. Regeringsmajoriteten gjorde inte ens ett försök att lägga fram en motivering till sitt ändringsförslag, som vi hade kunnat bedöma tillsammans.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 3.6.2021

Juhana Vartiainen saml
Janne Sankelo saml
Kai Mykkänen saml
Veikko Vallin saf
Minna Reijonen saf